NIVI rapportene, veien videre – forventninger til Fylkesmannen

Tromsø 3. juni 2019

fagdirektør Jan-Peder Andreassen

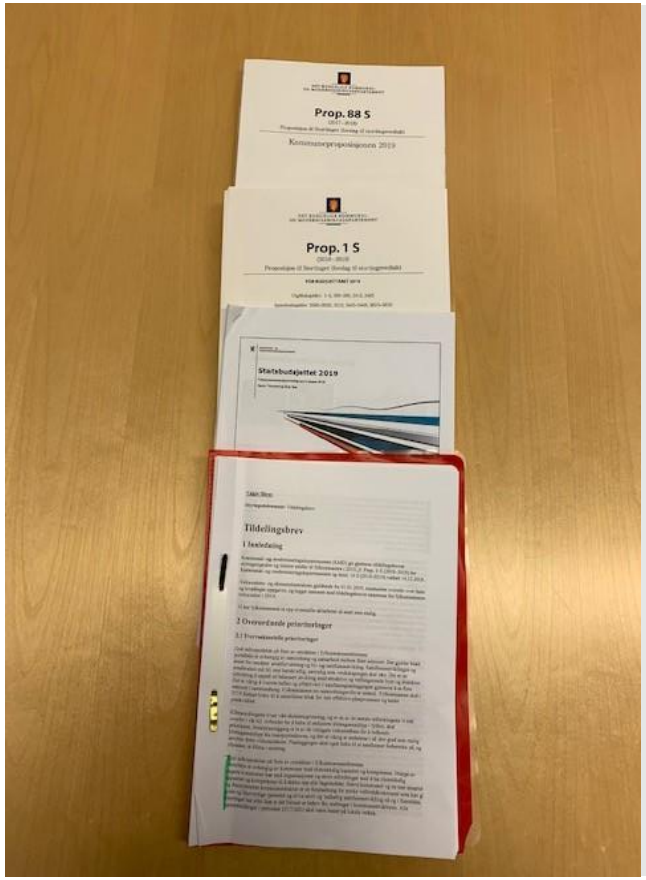

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra

12. jun 2019

Videreføring av kommunereformen

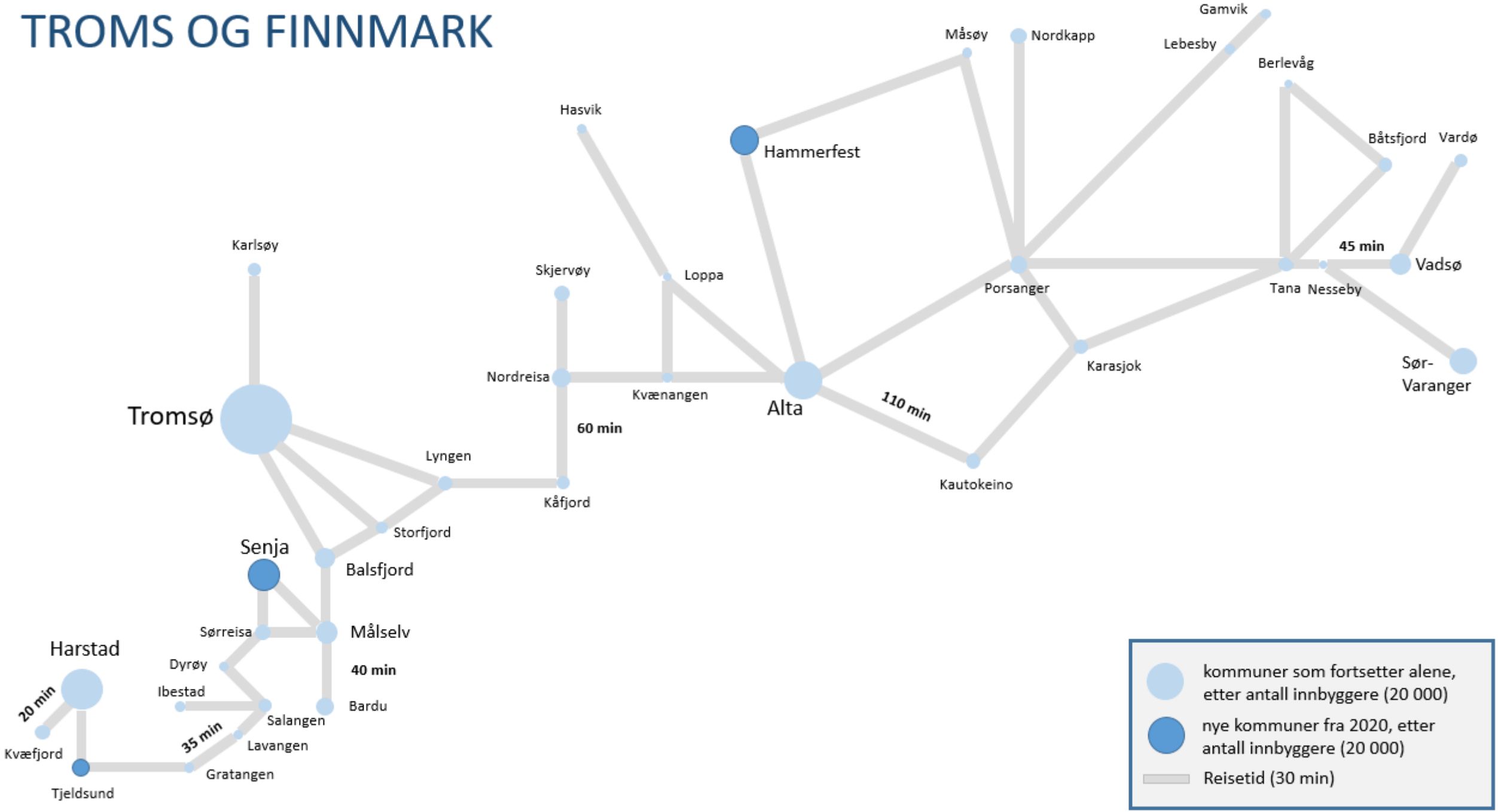

- Stortingets anmodningsvedtak nr. 93 7. desember 2017
- Kommuneproposisjonen 2019
- Statsbudsjettet 2019
- Tildelingsbrev fra KMD til fylkesmennene for 2019
- Kommuneproposisjonen 2020

Foto: JPA

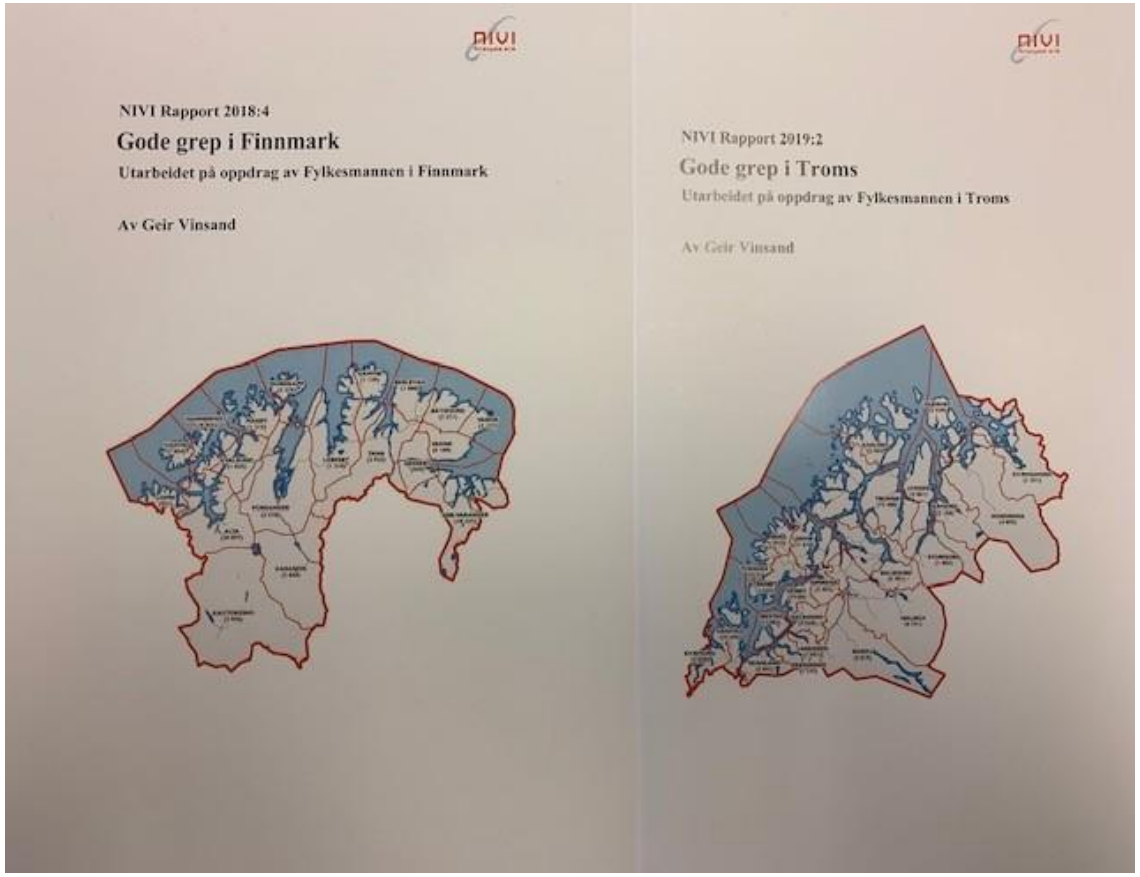
© Fylkesmannen i Troms og Finnmark

TROMS OG FINNMARK

Kartlegging av kommuner i regi av NIVI Analyse - formål og tilnærming

- Kartlegge utfordringer og veivalg
- Fornye kommunedialogen
- Intervju med ordførere og rådmenn
- Mest fokus på kommunene Midt-Troms og Nord-Troms

© Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Tema i samtalene

1. Utfordringer – for samfunnet og for kommunen
2. Erfaringer med kommunereformen
3. Status for samarbeid
4. Veien videre – langsiktig målbilde
5. Inntrykk av Fylkesmannen – som tilsynsaktør og rolle i kommunereformen

© Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Seks utfordringer i Troms

1. Negativ demografisk trend
2. Ensidig og sårbart næringsliv
3. Dårlig infrastruktur
4. Svak politisk påvirkningskraft
5. Manglende lokal innovasjonskultur
6. Kommuner med manglende bærekraft

Næringsliv og utviklingsmuligheter i toppklasse – optimisme - som i Finnmark!

© Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Manglende bærekraft i kommunene

1. Faglig bærekraft
2. Økonomisk bærekraft
3. Politisk bærekraft

© Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Ny rapport fra Telemarksforskning – utredning om små kommuner

Blant konklusjonene er:

- Det er kritisk mangel på kompetanse, blant annet innen kommunal planlegging, digitalisering, utvikling og innovasjon
- Kommunene melder om økende behov for interkommunalt samarbeid de kommende årene. Dette bør utvikles i faste samarbeidskonstellasjoner
- Det er behov for å utvikle felles digital infrastruktur som driftes og utvikles interkommunalt

Foto:

© Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Synspunkter på det interkommunale samarbeidet

- Bred politisk enighet om å styrke regionrådenes rolle innenfor samfunnsutvikling
- «Alle» ser behov for utvidet samarbeid om administrasjon og tjenesteproduksjon
- Administrativ vertskommunemodell som hovedløsning

© Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Diagnose Troms

- Mer normal kommunetilstand enn i Finnmark
- Sterk administrativ fragmentering i Midt- og Sør-Troms
- Store uforløste merverdier knyttet til både utvidet samarbeid og nye kommunedannelser
- Sterkt politisk interesse for å utvikle felles regional samfunnsutviklerfunksjon
- Overhengende fare for mer kortsiktig shopping og politisk spill i det interkommunale rom
- Behov for skifte i samarbeidsstrategi

Langsiktig målbilde i Troms

17 av 24 informanter peker på kommunesammenslutning

- 5 ordførere og alle 12 rådmennene
- Via utvidet samarbeid, kan ligge 5 år fram i tid, kan skyldes behov i nabokommuner

Bred enighet

- Det interkommunale samarbeidet må uansett forsterkes de nærmeste årene
- Eventuelle kommunesammenslutninger bør medføre en bred regional løsning

Inntrykk av Fylkesmannen i Troms

Mye rosende omtale:

- Tilsynsrolle
- Tilgjengelighet
- Løpende veiledning og faglig bistand
- «Må ha Fylkesmannen»
- Legitim kvalitetskontroll

Moderat kritikk:

- Myndighetsutøvelse
- Overprøving av kommunale vedtak
- Manglende intern samordning
- For lite kontinuitet i veiledning

Blandet inntrykk av Troms fylkeskommune som regional utviklingsaktør

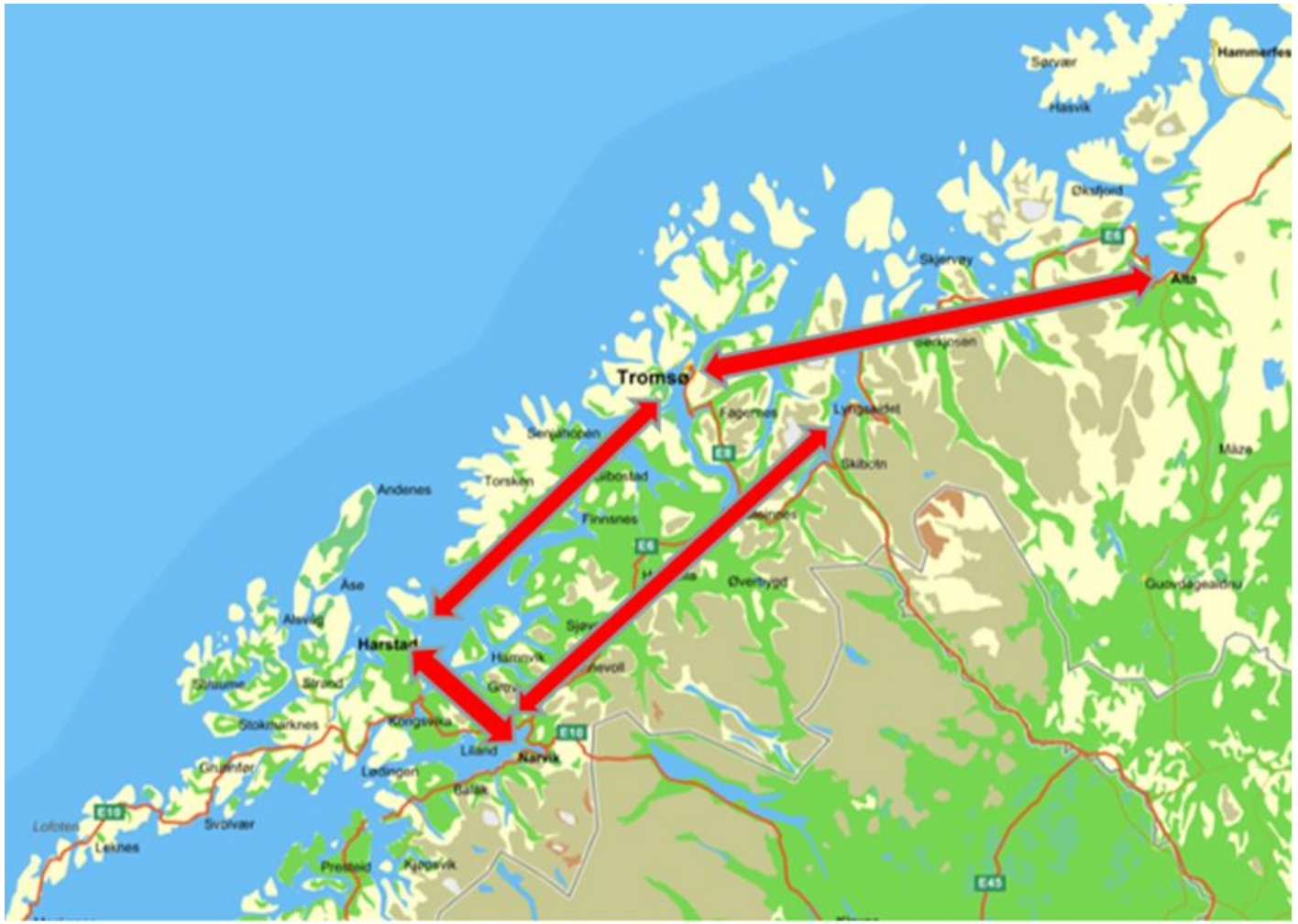
Mange positive vurderinger

- Særlig fra omstillingskommuner og kommuner med fylkeskommunale institusjoner
- Løsningsorientert, står på og vil mer

Kritikk

- Tar ikke telefonen, lite synlig, vi er ikke prioritert, lite asfaltprogram i Nord-Troms
- Stor stab i Tromsø, snakker bare fisk, havbruk og reiseliv
- Mangler virkemidler og strategier for regional balanse

Dynamiske utviklingsakser

Viktigere enn noen gang å vite hvor kommunen hører til og hva kommunestyret vil

Veien videre

Forsterket samarbeid om samfunnsutvikling

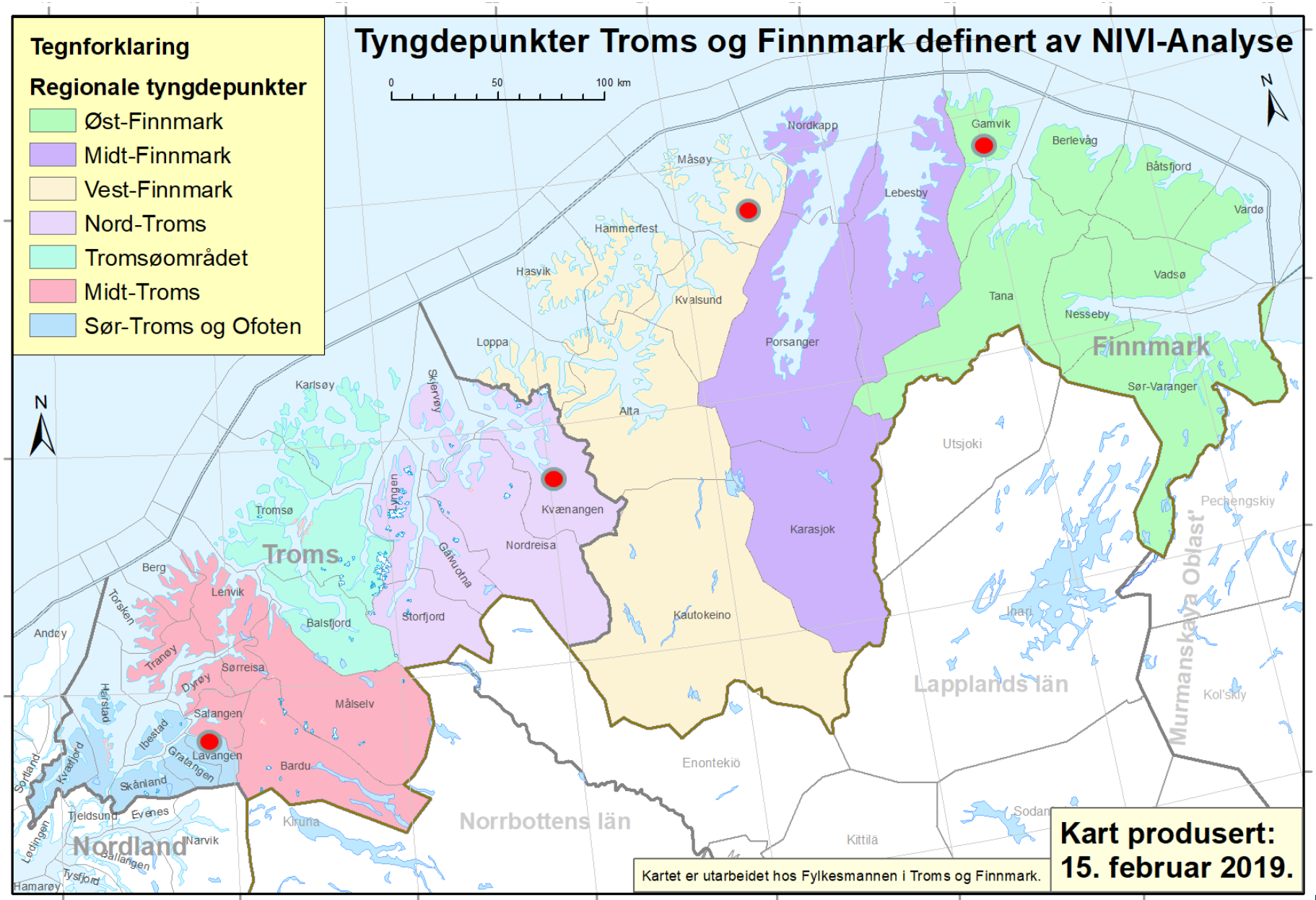
Felles IKT-funksjon, regionalt plankontor, pedagogisk utviklingskontor, næring og innovasjon, fiskeri og kystsoneforvaltning, klimatilpasning, beredskap, kompetanseutvikling..

Utvidet blokksamarbeid

Felles økonomiavdeling, felles helse- og sosialtjeneste, felles teknisk sektor…

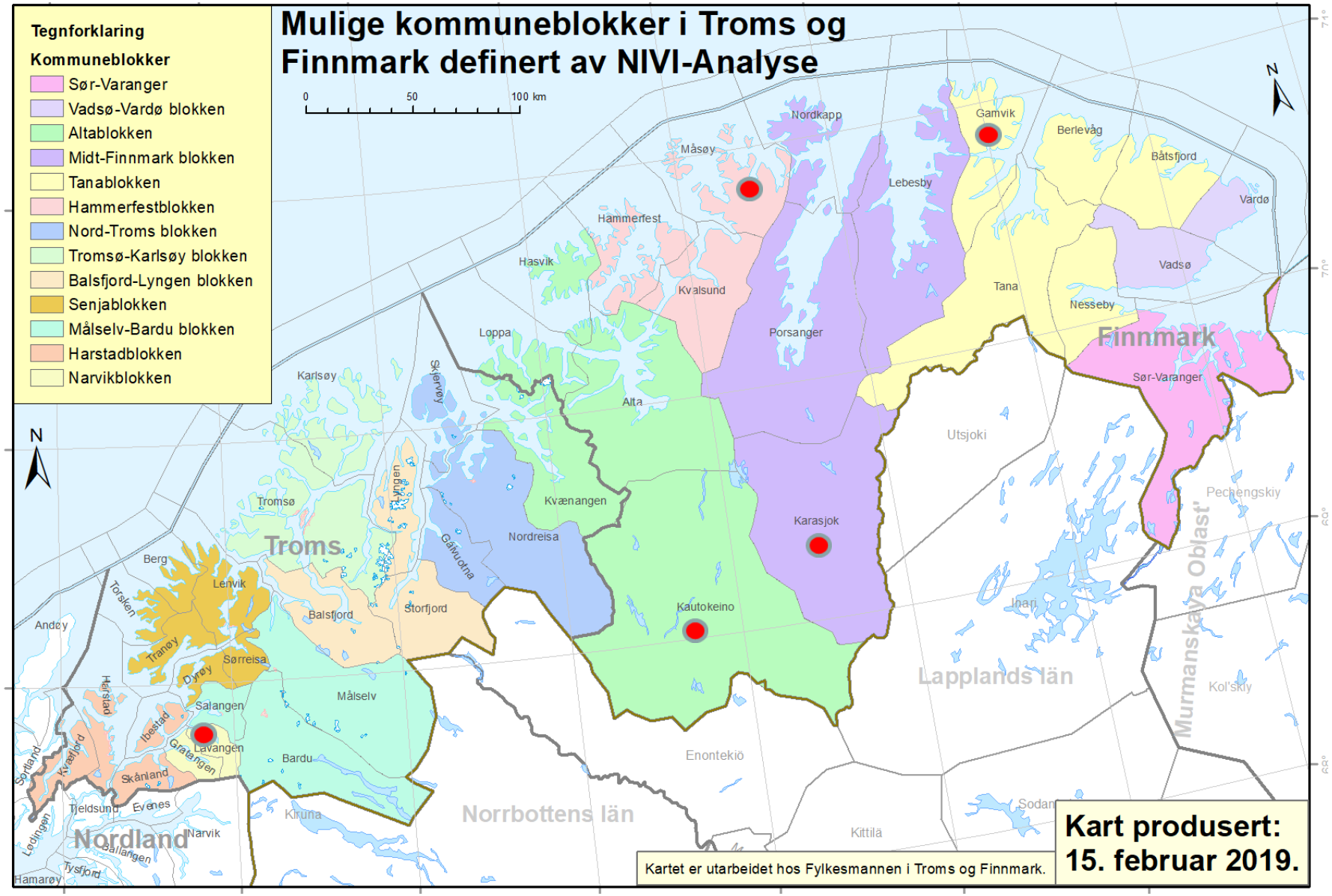
7 regionale tyngdepunkt?

- Mulige vippekommuner

12 kommuneblokker? + Sør-Varanger

- Mulige vippekommuner

Fylkesmannens hovedfokus i den overordnede kommunedialogen

- Felles digital infrastruktur
- Regionale plankontor
- Interkommunalt samarbeid i faste samarbeidskonstellasjoner

Kommunale utfordringer - veien videre

Har Fylkesmannen fokus på de rette utfordringene for kommunene?

Hvordan bør samarbeidet mellom kommunene utvikles videre?

Hva ønsker dere at Fylkesmannen skal vektlegge i den fremtidige kommunedialogen?